

Uitnodiging aan minister E. Wiebes

Groningen, 14 september 2018

Geachte heer E. Wiebes,

Met deze brief willen wij u een voorstel doen om de handen uit de mouwen te steken voor Groningen zodat we in een nieuwe, positieve fase kunnen komen. Om aan álle gedupeerde Groningers te laten zien dat u voelt en begrijpt wat er nodig is om naast erkenning, ook veiligheid en toekomstperspectief te krijgen. Dat u begrijpt dat er geen knip kan worden gelegd tussen oude- en nieuwe gevallen, tussen (cosmetische) schadeafhandeling en versterken. Dat de bewoners centraal moeten staan, in een gebiedsgerichte aanpak.

Historisch Gasbesluit

U heeft besloten dat de gaskraan helemaal dicht gaat. Tijdens het programma Zomergasten kreeg Nederland een inkijkje in hoe u tot dit besluit bent gekomen. Het werd duidelijk dat u bestuurt op inhoud. Dat u in staat bent om na zes jaar kakofonie, vanaf het juiste aggregatieniveau naar de problematiek in Groningen te kijken: 'Groningen gaat kapot, ook bij een winningsniveau van 12 miljard m3 en de hele versterkingsopgave is onuitvoerbaar als we zo door gaan.' U heeft voor Nederland het enige juiste, historische besluit genomen en het hele kabinet daarvan overtuigd. Dat verdient respect. Helaas zijn we er daar in Groningen niet mee. Het komende jaar mag er nog steeds 19,4 miljard m3 gas worden gewonnen en de gaskraan zal pas in 2030 helemaal dicht zijn. Daarom moet de versterkingsoperatie door gaan.

Vertrouwensbreuk

U heeft bij uw gasbesluit een pauze ingelast voor de versterkingsoperatie van de Nationaal Coördinator Groningen Hans Alders (NCG), om na te gaan wat nu de beste aanpak is. Ondertussen waren de inspectierapporten van 1588 panden klaar en mondeling gedeeld met de bewoners, die hierover jarenlang in onzekerheid hadden geleefd. De panden bleken niet veilig. Maar u was principieel en onverbiddelijk, ook deze groep mensen moest weer wachten. Uw opstelling leidde tot het vertrek van de NCG, die aangaf hierdoor niet langer geloofwaardig te kunnen functioneren en tot een tijdelijke breuk met alle betrokken bestuurders en de maatschappelijke stuurgroepen. Maar belangrijker, het leidde tot een vertrouwensbreuk met de mensen in Groningen U beloofde dat in ieder geval de groep van 1588 nog voor de zomer duidelijkheid zou krijgen. Die is er helaas nog steeds niet...

Getallenbingo

Vlak voor het zomerreces kwam de Mijnraad met het advies over de toekomst van Groningen op basis van uw gasbesluit. Er moeten in ieder geval 1500 woningen direct worden versterkt en waarschijnlijk vele duizenden. Dit is de uitkomst van een theoretisch, probabilistisch model van de NAM (Hazard and Risk Assessment; HRA). Er zitten woningen bij uit de groep van 1588, maar ook andere woningen buiten de kern van het aardbevingsgebied. Bij zijn vertrek als NCG hield Hans Alders in de Tweede Kamer een vurig pleidooi om op basis van inspecties te komen tot versterkingsaantallen: 'Het HRA model heeft zijn waarde, maar er is een groot verschil tussen theorie en praktijk.' Daar weten we in Groningen inmiddels alles van. De afgelopen jaren zijn gedupeerde Groningers geconfronteerd met een getallenbingo voor de versterkingsopgave, variërend van 150.000 (Van Rossum), 22.000 (NCG) tot enkele duizenden (NAM). Om u een idee te geven wat dat met mensen doet, verwijs ik u naar de onderzoeksresultaten van hoogleraar Tom Postmes (Rijksuniversiteit Groningen).

Deze week wordt uit berichtgeving in de media duidelijk dat er nog steeds veel onrust en onduidelijkheid is bij alle betrokken partijen over het concreet maken van de lijst van 1500 om exact dezelfde reden die Alders destijds al aangaf: Er zijn inspecties nodig. Daar komt bij dat er grote bezwaren zijn bij de macht en de controle die nog steeds bij de NAM ligt, door juist haar model te gebruiken. Ondertussen zitten de gedupeerden in Groningen nog steeds in grote onzekerheid over hun veiligheid en toekomstperspectief.

Handen uit de mouwen!

Groningen is niet alleen op zoek naar de erkenning waar Meent van der Sluis en Willem 'Beton' Meiborg al in de jaren '60 en '80 om vroegen. Er wacht ons ook een immense opgave, daar zijn alle partijen van overtuigd. De Onderzoekraad voor Veiligheid schreef in haar evaluatie dat gedupeerden centraal moeten staan en dat vanuit verschillende perspectieven: schadeherstel, versterken, verduurzamen, sociaaleconomisch, de handen uit de mouwen moeten. We hebben geen tijd te verliezen: de onzekerheid is onmenselijk, we moeten ervaring opdoen met het versterken en verduurzamen van huizen en de aardbevingsklok tikt gewoon door. Zelfs het Staatstoezicht op de Mijnen gaat nog steeds uit van de mogelijkheid van een beving met een kracht van 5 op de Schaal van Richter.

U gaf aan buikpijn te hebben omdat er te weinig capaciteit zou zijn in 'Bouwend Nederland' voor de versterkingsopgave in Groningen. Dat hoeft niet. De bouwbedrijven in het Noorden waar wij mee gesproken hebben zijn er allang klaar voor. Zij hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in kennis en kunde. Zij hebben regionaal gewortelde mensen aan het werk. Daarom hebben wij een voorstel. Begin met hen gewoon aan de groep van 1588, liefst vandaag nog. Vanuit welk perspectief u dit doet, maakt niet uit. De ervaring die we er mee opdoen kunnen we gebruiken voor de aanpak van heel Groningen. Creëer mogelijkheden om deze groep onder de bouwers te verdelen, in plaats van ingewikkelde, tijdrovende aanbestedingsprocedures te volgen waarbij er grote buitenlandse bedrijven aan geld worden geholpen, maar die vervolgens zielloos 'een klus komen klaren.' Kies voor een gebiedsgerichte aanpak. Geef een budget voor een bepaald gebied en laat Groningen zelf bekijken hoe zij de toekomst van hun straat, wijk en provincie zien. Het geeft de mensen weer moed, het brengt Groningen in een nieuwe, positieve fase, waar zo ontzettend veel behoefte aan is.

Wij gaan hierover graag met u in gesprek en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

Marjan Minnesma en Annemarie Heite

ps. Er wachten ondertussen nog duizenden andere gedupeerden op een inspectie, een definitief versterkingsadvies en/of een correcte schadeafhandeling. Zo hebben wij de afgelopen periode met veel gedupeerden gesproken die van u geen onderdeel mogen uitmaken van de nieuwe 'schade afhandelingsaanpak' van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen. Alle schadegevallen van voor maart 2017 zijn door u veroordeeld om hun schade zelf met de NAM op te lossen. Ze wachten al jaren en komen vaak niet verder dan een aanbod waarbij alleen cosmetische trilling schade wordt vergoed. Dat betekent dat zeer waarschijnlijk de steigers opnieuw zullen moeten worden opgebouwd, omdat de oorzaken (bodemdaling, aardbevingen) nog lang niet zijn weggenomen. Sommigen zijn inmiddels zó murw gebeukt dat ze tekenen bij het kruisje. Andere worden steeds bozer en machtelozer, maar knokken door. Het levert hoe dan ook een Nederland-onwaardige situatie op. Deze groep mag in onze rechtsstaat niet buiten de boot vallen en moet onderdeel gaan uitmaken van het grotere geheel. Reden te meer, om zo snel mogelijk aan de slag te gaan!